

Демографічна ситуація в Україні у 2014 році¹

На 1 січня 2015 року чисельність наявного населення України (за оцінкою)² становила 42929,3 тис. осіб, з них у міських поселеннях проживало 29673,1 тис. осіб (69,1%), у сільській місцевості – 13256,2 тис. осіб (30,9%).

У 2014 році чисельність населення України зменшилася внаслідок природного та міграційного рухів населення³ на 143,8 тис. осіб, у тому числі міського – на 67,9 тис., сільського – на 75,9 тис. Чисельність населення сільської місцевості скорочується з більшою інтенсивністю, ніж міських поселень: у 2014 році коефіцієнти⁴ скорочення чисельності населення становили відповідно 5,7 і 2,3 особи на 1000 наявного населення.

Склад населення України характеризується суттєвою гендерною диспропорцією. Чисельна перевага жінок над чоловіками у складі населення України спостерігається з 36 років і з віком збільшується.

Чисельність чоловіків на 1 січня 2015 року становила 19787,8 тис. осіб, а жінок – 22971,9 тис.; у розрахунку на 1000 чоловіків припадає 1161 жінка (у міських поселеннях – 1180, у сільській місцевості – 1120).

В Україні сформувалася структура населення, для якої характерна висока питома вага осіб старшого віку і низька молодшого. На 1 січня 2015 року чисельність осіб у віці 0–15 років становила 15,9% загальної чисельності постійного населення, у віці 60 років і старше – 21,8%, у віці 16–59 років – 62,3%.

Вікова структура визначає демографічне навантаження – на 1 січня 2015 року на 1000 осіб у віці 16–59 років припадало 256 осіб у віці 0–15 років та 351 особа у віці 60 років і старше. У міських поселеннях відповідні показники значно нижчі (240 і 334 особи), ніж у сільській місцевості (295 і 389 осіб).

Довідково: Демографічне навантаження – узагальнююча кількісна характеристика вікової структури населення, яка показує навантаження на суспільство непродуктивним населенням.

Середній вік населення України на 1 січня 2015 року становив 40,7 року (чоловіків – 37,9, жінок – 43,1 року). Медіанний вік – 40,0 року (чоловіків – 36,8, жінок – 43,2 року).

Довідково: Медіанний вік – вік, який поділяє чисельність населення на дві рівні за обсягом частини: одна – молодше медіанного віку, друга – старше його.

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

² Розрахунки (оцінки) чисельності населення здійснено на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження, смерті та зміни реєстрації постійного місця проживання.

³ Тут і далі дані щодо природного та міграційного рухів населення наведено без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

⁴ Розрахунки відносних показників здійснено на основі наявних адміністративних даних.

Одним із чинників формування чисельності населення є його природний приріст (скорочення).

У 2014 році в Україні зафіксовано природне скорочення населення: 166,4 тис. осіб, або 3,9 особи на 1000 наявного населення.

Упродовж року народилося 465,9 тис. дітей, з них 240,1 тис. хлопчиків і 225,8 тис. дівчаток. На 100 живонароджених дівчаток припадало 106 хлопчиків. Рівень народжуваності становив 10,8 живонароджених на 1000 наявного населення.

Середній вік матері при народженні дитини становив 27,4 року; середній вік матері при народженні першої дитини – 24,9 року.

Питома вага народжених, матері яких були молодше 20 років, – 6,0%.

За порядком народження перші діти становили 46,6%, другі – 36,6%, треті – 11,0% від загальної кількості живонароджених.

Питома вага позашлюбних народжень у загальній кількості живонароджених становила 21,1%. При цьому частка таких народжень більша у сільській місцевості (сільська місцевість – 23,1%, міські поселення – 20,0%).

Сумарний коефіцієнт народжуваності в Україні становив 1,498 дитини на 1 жінку репродуктивного віку. При такій інтенсивності народжуваності не відбувається навіть просте відтворення населення.

Довідково: Сумарний коефіцієнт народжуваності показує, скільки в середньому дітей народила б одна жінка упродовж усього репродуктивного періоду (15–49 років) при збереженні в кожному віці рівня народжуваності того року, для якого обчислені вікові коефіцієнти.

У 2014 році в Україні померло 632,3 тис. осіб, або 14,7 особи на 1000 наявного населення.

Смертність населення у сільській місцевості значно вища, ніж у міських поселеннях: 18,1 померлих на 1000 наявного населення у сільській місцевості проти 13,2% у міських поселеннях.

Серед причин смерті населення перше місце посідали хвороби системи кровообігу (67,3% загальної кількості померлих), друге – новоутворення (13,3%), третє – зовнішні причини смерті (6,4%).

Смертність чоловіків вища, ніж жінок: 15,7 чоловіків і 14,0 жінок на 1000 осіб відповідної статі.

У 2014 році середня очікувана тривалість життя при народженні для жінок становила 76,37 року, тоді як для чоловіків на 10,12 року менше (66,25 року).

Довідково: Середня очікувана тривалість життя населення при народженні – кількість років, які в середньому належить прожити даному поколінню народжених за умови, що протягом усього життя цього покоління (при переході його з одного віку до іншого) рівень смертності буде дорівнювати сучасному рівню смертності населення в окремих вікових групах.

У віці до 1 року померло

3,7 тис. дітей. Крім того, було зареєстровано 2,8 тис. мертвонароджень.

Рівень смертності немовлят становив 7,8 померлих дітей у віці до 1 року на 1000 живонароджених. Смертність хлопчиків (8,8 померлих на

1000 живонароджених відповідної статі) значно перевищувала смертність дівчаток (6,8%).

У 2014 році зафіксовано 85 випадків смертей жінок, пов'язаних з вагітністю (18,2 у розрахунку на 100 тис. живонароджених), у тому числі 71 випадок материнської смертності (15,2 у розрахунку на 100 тис. живонароджених).

У 2014 році в Україні зареєстрували шлюб 295,0 тис. шлюбних пар, що становило 6,9 шлюбу на 1000 наявного населення.

Середній вік наречених, що вперше реєстрували шлюб, становив: у жінок 24,9 року, у чоловіків 27,4 року.

Разом з тим у 2014 році зареєстровано 36,3 тис. розірвань шлюбів в органах державної реєстрації актів цивільного стану та розглянуто 94,3 тис. справ про розірвання шлюбу окремого провадження із задоволенням заяви і позовного провадження із задоволенням позову судами першої інстанції.

У 2014 році міграційний приріст населення становив 22,6 тис. осіб, а його рівень – 5,3 особи на 10 тис. населення.

Серед іммігрантів, що зареєстрували постійне місце проживання в Україні, найбільша кількість прибулих з Російської Федерації – 14,8 тис. осіб (34,7%), Молдови – 2,7 тис. (6,3%), Туркменістану – 2,6 тис. (6,0%), Азербайджану – 2,3 тис. (5,3%), Індії – 1,9 тис. (4,5%).

З України найбільша кількість мігрантів виїхала до Російської Федерації – 3,5 тис. (16,4%), Туркменістану – 1,8 тис. (8,4%), Сполучених Штатів Америки – 1,5 тис. (7,1%), Німеччини – 1,3 тис. (6,2%), Ізраїлю – 1,2 тис. (5,8%), Китаю – 1,2 тис. (5,4%).